Lieta Nr. C20 1156 17

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā

Liepājā 2017.gada 17.oktobrī

Liepājas tiesa
tiesnese Indra Pelnēna
sekretāre Marina Karloviča

piedaloties prasītāja pārstāvim /pers. B/, atbildētāja pārstāvim zvērinātam advokātam Andrim Purmalim,

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu **SIA /Nosaukums A/** maza apmēra prasību pret **SIA "/Nosaukums B/"** par EUR 600 piedziņu.

Tiesas sēdē tiesa

k o n s t a t ē j a :

2017.gada 23.februārī Liepājas tiesā saņemta SIA /Nosaukums A/ pārstāvja iesniegtā maza apmēra prasība pret SIA "/Nosaukums B/" par EUR 600 piedziņu.

Prasītājs norāda, ka SIA /Nosaukums A/ 2016.gada novembrī vēlējās uz laiku noīrēt dzīvokli Liepājā savu darbinieku izmitināšanai. Piemērots likās dzīvoklis Nr./adrese/. Sazinoties ar sludinājumā norādīto personu SIA "/Nosaukums B/", prasītājs noskaidroja nomas maksu, kas būtu EUR 600. Prasītājs 2016.gada 15.novembrī, saņemot atbildētāja rēķinu Nr.2016-11-2, samaksāja atbildētājam avansu EUR 600 apmērā. Prasītājs ar dzīvokļa patieso stāvokli iepazinās tikai 2016.gada 22.novembrī un vairs nevēlējās slēgt nomas līgumu, par ko nekavējoties tajā pat dienā informēja mutiski atbildētāja pārstāvi, kā arī 2016.gada 24.novembrī nosūtīja rakstisku vēstuli Nr.182/16. Vienlaicīgi prasītājs lūdza atmaksāt atpakaļ samaksāto avansu, ar 2016.gada 20.decembra pretenziju atkārtoti lūdza atmaksāt samaksātos EUR 600. Līdz pat prasības iesniegšanas dienai atbildētājs naudu nav samaksājis. Tā kā dzīvokli izīrēt piedāvāja juridiska persona - SIA "/Nosaukums B/", nomas līgums starp iznomātāju un nomnieku būtu jāslēdz rakstveidā atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr.585 „Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju" 2.punktam: „Visus uzņēmuma saimnieciskos darījumus apliecina ar attaisnojuma dokumentiem, novērtē naudas izteiksmē un, ievērojot hronoloģiju, sistemātiskā kārtībā iegrāmato uzņēmuma grāmatvedības reģistros." Norāda, ka starp prasītāju un atbildētāju nomas līgums nekad netika noslēgts un nomas priekšmets netika nodots nomniekam (prasītājam), jo puses nebija vienojušās par nomas priekšmetu. Arī savstarpējā sarakstē elektroniskajos e-pastos prasītājs atbildētājam vairākkārt norādīja, ka dzīvokli rezervē, nevis, ka noslēdz nomas līgumu. Atbildētājs ar konkludentām darbībām atzīst, ka nomas līgums nav noslēgts, jo līdz pat prasības iesniegšanas dienai nav prasījis samaksāt nomas maksu par visu it kā ieplānoto nomas periodu līdz 2017.gada 31.janvārim.

Pieteikumā norāda, ka Civillikuma 2384.pants nosaka: „Ja kāds kaut ko devis, uz tieši izteikta vai no apstākļiem neapšaubāmi izrietoša pamata pieņemdams, ka nākamībā jāiestājas zināmam notikumam, tas var prasīt no saņēmēja, ja notikums neiestājas, lai viņam doto dod atpakaļ." Nākotnē zināmais notikums - nomas līguma noslēgšana - neiestājās, tādēļ prasītājam ir tiesības prasīt atbildētājam, lai atmaksā atpakaļ samaksāto naudu.

Civillikuma 1811.pants nosaka: „Katra saistības tiesība izbeidzas pati no sevis, kad izpildīta tai atbilstošā parādnieka saistība, t.i., nolīdzinot parādu. Ja saistības tiesības priekšmets ir nauda, tad saistību izpilda ar samaksu."

Norāda, ka atbildētājam ir pienākums maksāt arī likumiskos nokavējuma procentus, jo Civillikuma 1759.panta 2.punkts nosaka: „Procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata, šādos gadījumos: par svešu naudu, nevien tad, kad tās turētājs to lietojis savā labā, bet arī tad, kad viņam pienācies šo naudu noguldīt uz procentiem un viņš to nav darījis."

Prasītājs lūdza atmaksāt avansu 3 kalendāro dienu laikā no 2016.gada 20.decembra pretenzijas saņemšanas. Atbildētājs ierakstīto vēstuli Nr.RR496511809LV saņēma 2016.gada 30.decembrī, tātad tai nauda bija jāatmaksā līdz 2017.gada 2.janvārim. Atbildētājs to neizdarīja, tātad kavējums iestājas no 2017.gada 3.janvāra. Līdz 2017.gada 3.februārim kavētas ir 32 dienas, tātad likumiskie nokavējuma 6% uz 2017.gada 3.februāri ir EUR 3,16.

Prasītājs lūdz piedzīt no SIA /Nosaukums B/ par labu SIA /Nosaukums A/ parādu EUR 600 un likumiskos nokavējuma procentus EUR 3,16, kopā piedzenot EUR 603,16; noteikt SIA /Nosaukums A/ tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles diena) saņemt no SIA /Nosaukums B/ likumiskos 6% gadā; piedzīt no SIA /Nosaukums B/ par labu SIA /Nosaukums A/ visus tiesāšanās izdevumus.

Prasība pamatota uz Civillikuma 1.pantu, 1759.panta 2.punktu, 1765.pantu, 1811.pantu, 2384.pantu.

Prasība celta Civilprocesa likuma 30.^{3} nodaļas kārtībā, kā maza apmēra prasība.

Atbildētāja SIA "/Nosaukums B/" paskaidrojumos, kas sniegti Civilprocesa likuma 250.^{23} panta kārtībā, norāda, ka pieteikumā pareizi norādīts, ka prasītājs vēlējās nomāt dzīvokli Liepājā laika periodam no 2016.gada 26.novembra līdz 2017.gada 31.janvārim. Kā atbilstošu savām vēlmēm prasītājs izvēlējās atbildētāja rīcībā esošo dzīvokli /adrese/. Pusēm vienojoties tika panākta vienošanās par līguma būtiskām sastāvdaļām - nomas priekšmetu un nomas maksas apmēru. Vienojoties par līguma būtiskajām sastāvdaļām atbilstoši Civillikuma 1544.pantam, 2124.pantam nomas līgums

uzskatāms par galīgi noslēgtu un nomniekam rodas saistības pret iznomātāju (atbildētāju šajā lietā) maksāt nomas maksu. Pretēji pieteikumā norādītajam likumdevējs konkrētajā situācijā atšķirībā no īres līguma neprasa darījuma rakstisku formu. Pastāvot nomas attiecībām starp prasītāju un atbildētāju, atbildētājs 2016.gada 15.novembrī nosūtīja prasītājam rēķinu par telpu nomu, rēķinā kā maksājuma mērķi norādot - telpu noma par periodu no 2016.gada 21.novembra līdz 2016.gada 20.decembrim un telpu nomas summu EUR 600. Prasītājs minētā rēķina apmaksu veicis bezierunu kārtībā, tādejādi vēlreiz akceptējot nomas līguma noslēgšanu starp pusēm. Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam par pienākumu izpildīt apsolīto, kā arī atkāpties no līguma. Kritiku neiztur prasītāja norāde, ka līgumattiecību nepastāvēšanu pierāda fakts, ka atbildētājs nav piestādījis rēķinus par pārējo nomas periodu, kā arī nav cēlis prasību tiesā par nomas parāda piedziņu, jo tiesību prasīt nomas maksas samaksu izlietošana no atbildētāja puses nekādi neietekmē jau nodibinātās nomas attiecības un prasītāja pienākumu veikt nomas maksas samaksu.

Tāpat lietā nav nozīmes, vai prasītājs nomas telpas lietojis sava personāla dzīvošanai, vai citām vajadzībām, jo nomas telpas visu nomas attiecību pastāvēšanas laiku bija pieejamas prasītājam un viņš varēja brīvi tās lietot, par ko arī nav strīda.

Vērš tiesas uzmanību uz apstākli, ka prasītājam nebija un nav vienpusējas tiesības atkāpties no nomas līguma un prasīt jau samaksātās nomas maksas atmaksu. Lūdz tiesu izskatīt lietu tiesas sēdē (lietas 28.-32.lapa).

Tiesas sēdē SIA "/Nosaukums A/" pārstāvis uzturēja iesniegto prasību, paskaidroja, ka prasītājs iemaksāja avansu par dzīvokli, bet tas izrādījās nepiemērots viņu vajadzībām un līgums noslēgts netika. Uzskata, ka maksa ir atgriežama, jo darījums nav noticis. Norāda, ka strīds ir par to, vai līgums ticis noslēgts vai nē, prasītāja viedoklis ir, ka nav. Uzskata, ka dzīvoklis bija tikai rezervēts un atbildētājam ir tiesības ieturēt naudu par dzīvokļa faktisko lietošanu. Lūdz prasību apmierināt.

SIA "/Nosaukums B/" pārstāvis zvērināts advokāts Andris Purmalis tiesas sēdē paskaidroja, ka prasītājs nodarbojas ar būvniecību, dzīvoklis bija nepieciešams darbinieku izmitināšanai. Norādīja, ka prasītājs lūdza atsūtīt dzīvokļa fotogrāfijas un tās tika nosūtītas, nekādu iebildumu nebija. Puses novienojās par dzīvokli un par nomas maksas apmēru, tā tika par vienu mēnesi samaksāta un dzīvoklis bija prasītāja rīcībā. Prasītājs konkrētas pretenzijas par dzīvokļa neatbilstību necēla, nav nekādu pierādījumu, ka kaut kas dzīvoklī nedarbotos vai būtu bijis bojāts. Tas, ka prasītājs dzīvokli nelietoja, nav iemesls, lai atgrieztu iemaksāto maksu, jo atbildētājam nav jācieš zaudējumi. Par cik prasītājs dzīvokli nelietoja, atbildētājs par atlikušo periodu rēķinus nepiestādīja. Lūdz prasību noraidīt.

Uzklausījusi pušu paskaidrojumus, novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesa konstatē, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma.

Saskaņā ar Civillikuma 1403.pantu tiesisks darījums ir atļautā kārtā izdarīta darbība tiesisku attiecību nodibināšanai, pārgrozīšanai vai izbeigšanai. Tas ir tiesību subjekta gribas akts.

Tāpat līdzēju gribas izteikums ir katra tiesiska darījuma pamatelements (Civillikuma 1427.pants). Tas ir personas gribas izpaudums, kas vērsts uz noteiktu tiesisku seku iestāšanos. Tiesiskais darījums ir nozīmīgākais juridiskais instruments, kuru indivīdi, darbojoties privāto tiesību jomā, izmanto savu mantisko un nemantisko interešu īstenošanai. Iespēja brīvi veidot tiesiskās attiecības, noslēdzot tiesiskos darījumus, ir civiltiesībās valdošā privātautonomijas principa, kas sevī ietver arī līguma satura izvēles brīvību, būtiskākā izpausme. Līguma satura izvēles brīvība sniedzas tiktāl, ciktāl to neierobežo likuma imperatīvās normas. Tā kā saistību tiesiskās attiecības saista tikai pašus līdzējus, neskarot trešo personu tiesības un intereses, tad saistību tiesībās līguma satura izvēles brīvība ir ļoti plaša. Līguma saturs nedrīkst būt prettiesisks (*K. Balodis. Ievads civiltiesībās. Apgāds Zvaigzne ABC, 2007., 150., 178.- 179.lpp.*).

Tiesību doktrīnā, skaidrojot Civillikuma 1533.pantā ietvertā regulējuma būtību, izteiktas šādas atziņas. Lai līgumu uzskatītu par noslēgtu, ir nepieciešami vismaz četri priekšnoteikumi: 1) pilnīga vienošanās, 2) līguma būtiskās sastāvdaļas, 3) nolūks savstarpēji saistīties; 4) pienācīga forma (Civillikuma 1533.pants) *(K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata.- Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 41.lpp.).*

Tātad viens no tiesiska darījuma sastāva elementiem ir darījuma sastāvdaļas - darījuma saturā ietvertie noteikumi un tās iedala būtiskās vai dabiskās, vai nejaušās (Civillikuma 1469.pants).

Saskaņā ar Civillikuma 1511.pantu, līgums plašākā nozīmē ir ikkatra vairāku personu savstarpēja vienošanās par kādu tiesisku attiecību nodibināšanu, pārgrozīšanu vai izbeigšanu. Līgums šaurākā, šeit pieņemtā nozīmē ir vairāku personu savstarpējs ar vienošanos pamatots gribas izteikums, kura mērķis ir nodibināt saistību tiesību (1401.p.).

Secīgi, no minētā izriet līdzēju ar līgumu uzņemto saistību izpildes pienākums, proti, Civillikuma 1587.pants paredz, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Darījuma būtiskās sastāvdaļas ir tas viss, kas nepieciešams kāda konkrēta tiesiska darījuma jēdzienam un bez kā pats nodomātais darījums nav iespējams (Civillikuma 1470.pants). Ar šīm sastāvdaļām saprot nodomātā tiesiskā darījuma jēdziena pazīmes, kas parasti ir tieši paredzētas likumā, piemēram, pirkuma līgumam tās ir noteiktas Civillikuma 2002.pantā. Būtiskajās sastāvdaļās neko nevar pārgrozīt, pat arī darījuma dalībniekiem savstarpēji vienojoties, jo tādējādi nodomātais darījums vai nu vispār nav uzskatāms par noslēgtu, vai arī varbūtēji noslēgts kāds cits darījums *(sk. E.Kalniņš. Privāttiesību teorija un prakse. Raksti privāttiesībās- Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2005, 147.-148.lpp.).*

Nomas un īres līguma raksturojošās pazīmes ir ietvertas Civillikuma 2112.pantā, kurā noteikts, ka noma vai īre ir līgums, ar ko viena puse piešķir vai apsola otrai par zināmu nomas vai īres maksu kādas lietas lietošanu. Līgums, ar kuru piešķir vai apsola augļu nesējas lietas lietošanu augļu ievākšanai no tās, ir noma, bet ikviens cits lietošanas piešķīruma līgums- īre.

Civillikuma 2124.pants nosaka - tiklīdz abas puses vienojas par nomas un īres līguma būtiskām sastāvdaļām, t.i., par priekšmetu un maksu, līgums uzskatāms par noslēgtu.

Lietā nav strīdu, ka puses vienojušās par telpu nomu /adrese/, ko apliecina pušu elektroniskā sarakste (lietas 7.-8.lapa).

Civillikuma izpratnē tiesiskie darījumi no formas viedokļa var būt: 1) mutiski; 2) noslēgti ar konkludentām darbībām; 3) noslēgti vienkāršā rakstiskā formā; 4) noslēgti notariālā formā vai citādi publiski apliecināti.

Saskaņā ar Civillikuma 1473.pantu tiesiska darījuma forma atkarājas no lietas dalībnieku ieskata, izņemot likumā tieši norādītus gadījumus.

Lietā nav strīdu, ka pušu starpā ir jau notikusi vienošanās par nomas līguma būtiskajām sastāvdaļām un faktiski līgums abpusēji izpildīts- prasītājs samaksāja maksu par telpu nomu par vienu mēnesi un atbildētājs nodeva telpas prasītāja rīcībā, ko prasītājs nav apstrīdējis, bet norādījis uz telpu nepiemērotību viņu vajadzībām.

Izvērtējusi minēto apstākli, tiesa secina, ka apstāklis, ka tikai pēc nomas maksas samaksas prasītājs ir iepazinies ar iznomājamo telpu stāvokli un novērtējis to atbilstību savām vajadzībām, nav tulkojams kā telpu rezervācija no prasītāja puses, jo ne īres, ne nomas līgums neparedz telpu rezervāciju pirms līguma noslēgšanas, jo tādā gadījumā izveidojas situācija, ka prasītājs telpu aizņem, bet maksu par to veikt nevēlas. Arī prasītāja veiktais

maksājums nav nosaukts par avansu vai drošības naudu, bet norādīts kā maksājums par konkrētu nomas maksas periodu – no 2016.gada 21.novembra līdz 2016.gada 20.decembrim, kas atbilst pušu elektroniskai sarakstei, no kuras var secināt, ka prasītājs vēlējies dzīvokli lietot savām vajadzībām divus ar pusi mēnešus un par pirmo mēnesi jau veicis maksājumu (lietas 8.lapa).

Prasītājs tiesai nav iesniedzis pierādījumus tam, ka iznomātā telpa bija ar jebkādiem trūkumiem un nebija lietošanai derīga. Iesniegtās vēstules ir puses vienpusējs apgalvojums bez jebkādiem pierādījumiem.

Prasītājs varēja no šādas situācijas izvairīties, ievērojot Civillikuma nosacījumi par to, ka prasītāja pārstāvim kā krietnam un rūpīgam saimniekam rīkojoties sava uzņēmuma interesēs bija jāpiegriež pienācīga vērība darījumam un pirms līguma noslēgšanas jāapskata nomas priekšmets, lai pārliecinātos par tā atbilstību prasītāja vajadzībām un jāpārbauda tā tehniskais stāvoklis, kas no prasītāja puses netika izdarīts. Dzīvoklis tika apskatīts nedēļu pēc maksājuma veikšanas.

Vienojoties par līguma būtiskajām sastāvdaļām atbilstoši Civillikuma 1544.pantam, 2124.pantam, nomas līgums uzskatāms par galīgi noslēgtu un nomniekam rodas saistības pret iznomātāju (atbildētāju šajā lietā) maksāt nomas maksu.

Tādējādi nav strīdu, ka puses vienojušās par līguma priekšmetu un cenu, un lietā nav pierādījumu, ka puses būtu paredzējušas kādus citus nosacījumus, no kuriem būtu atkarīgs līguma spēks, uz ko prasības pieteikumā norāda prasītājs.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.pantu, katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Civilprocesa likuma 96.panta piektajā daļā noteikts, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 97.pantu, tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota ar tiesas sēdē vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Atbilstoši Civillikuma 1488.panta 1.punktam, kad prasības tiesību uz darījuma pamata vispār un par tā izpildīšanu sevišķi likums dara atkarīgu no tā rakstiskās formas, tad, ja rakstisks akts nav sastādīts, jāievēro sekojošais - darījumam, ko izpildījušas abas puses, ir tādas pašas sekas, kādas tam būtu, ja tas būtu uzrakstīts, un to, kas pēc tā jau dots vai izdarīts, nevar prasīt atpakaļ.

Ņemot vērā to, ka prasība noraidāma, tad atbildētājam nerodas pienākums atlīdzināt prasītājam tiesāšanās izdevumus.

Ja prasību noraida, tad saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta 2.daļu, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piedzenami no prasītāja. Konkrētajā lietā tie ir EUR 0,55 par tiesas dokumentu nosūtīšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, (..) un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, kas nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Minēto izdevumu samaksas dokumenti iesniedzami Liepājas tiesā.

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 8.pantu, 97.pantu, 193.pantu, 195.pantu, tiesa

n o s p r i e d a :

SIA /Nosaukums A/ prasību pret SIA "/Nosaukums B/" par EUR 600 piedziņu noraidīt.

Piedzīt no SIA "/Nosaukums A/" valsts labā izdevumus par tiesas dokumentu nosūtīšanu EUR 0,55 (piecdesmit piecus centus).

Noteikt SIA "/Nosaukums A/" termiņu 10 dienas no nolēmuma spēkā stāšanās dienas tā labprātīgai izpildei un pierādījumu iesniegšanai Liepājas tiesā par nolēmuma labprātīgu izpildi.

Spriedumu, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.^{2} pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, var pārsūdzēt 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas 2017.gada 31.oktobra apelācijas kārtībā Kurzemes apgabaltiesā, apelācijas sūdzību iesniedzot Liepājas tiesā.

Tiesnese I. Pelnēna

Pilns sprieduma teksts sastādīts 2017.gada 31.oktobrī.

Tiesnese I. Pelnēna